

עם הקובץ

הקובץ יוצא הפעם באיחור זמן מהרגיל. גרמה לכך שהותו של כותב הטורים בחו"ל בשנה זו, מה שהביא לאיחור בריכוז החומר ובהכנתו לדפוס.

לעומת זאת מופיע הקובץ הפעם בצורה מוגדלת מכל אלה שלפניו, ומריכזים בו מאמרים רבי תוכן וכמות. ראוי כמו כן לציין לשבח את ההשתתפות הגדלה והולכת של גדולי הרבנים ות"ח, אשר מצאו בקובץ את הכמה המתאימה לפרסום מאמריהם בבירורי ההלכה בשאלות האקטואליות של השעה.

*

סוף השנה הנוכחית עומד תחת רושם התחדדות המאבק של הצבור החילוני בארץ לדמותה החילונית המובהקת של המדינה. בעטייה של תעמולה הרסנית בלתי פוסקת, הולכת ומתגדשת מדת הדרך־ארץ המינימלית בפני כל הקדוש בישראל מדורי־דורות. עדיין טרם שככה הסערה שהוקמה מסביב להגבלות התחבורה שהיה בהם בעקיפין משום סיוע למתן צביון יהודי מסורתי כלשהו לשבת ב"רה"ר במדינת ישראל. והנה עכשו אנו עומדים בפני הכרעות מרחיקות לכת בשטח החינוך הממלכתי וגיוס הבנות. צבור תנועת תר"ע העומד על משמר התורה והמצוה, והרואה יחד עם זה את החיוב שבמדינה, בהיותה מכשיר הכרחי להרחבת היריעה של תורת חיים, יצטרך להתוות ולהאבק על דרכו המיוחדת שיש בה משום מתן כתף להרמת משא המדינה הקמה לתחיה, ויחד עם זה לשמור שלא יהא בזה ח"ו משום פגיעה בקדשי ישראל.

טבעי הדבר שבשעה מבולבלת זו תחדורנה דעות משובשות גם לתוך שורות התנועה, ותשמענה תביעות מסוג של הצורך להתאים את התורה לצרכי השעה, ולהשתחרר מהזיקה למוסדות הרבנות המקובלים, ודרכי ההוראה המסורים מדור לדור.

כתרופה נגד זה יש מן הצורך להגביר את הפעולה ההסברתית על ידי גדולי הדור. הם צריכים להראות שמאור התורה לא יכהה לעולם, שזאת התורה לא יתכן שתהא מוחלפת, שכל כוחה בנצחיותה, שכל אונה באיתנות עמידתה. יחד עם זה יש מההכרח ללון בעומקה של הלכה בשאלות שהזמן גרמן ולהראות את דרכה של תורה ויחסה לשאלות אלה. יש צורך לא רק לתת הלכה ברורה ופסוקה לפני הצבור בשאלות אלה, חשוב גם לא פחות להראות לפניו את הדרך של בירור הלכה המביאות להסקת המסקנות למעשה. זה יפריך את הדעה שיש כאילו "שטח ריק" שאין עליו תשובה במקורות ההלכה הקיימים ואשר על כן יש כאילו מקום כאן להכניס חידושים עצמיים. זה יוכיח את צדקת מאמר חו"ל "כי לא דבר ריק הוא, ואם ריק הוא — מכס", הרי החסרון בכס הוא. זה יראה

שאינן לך שאלה חדשה שאין לה תקדים הלכותי. ומתוך כך יבינו שאין החלטות הרבנות תלויות בשרירות לב היכולות לבא מתוך אי-התחשבות או אי-הכרה בתנאי החיים וצרכי השעה. אלא הן מבוססות על הלכות מאששות שאין להזיזן, אם יש מחשבת רצינית על השתתת החיים על יסודות התורה.

למולי צורך זה האחרון מכוונים הקבצים שלנו.

*

המדור הראשון של הקובץ הוא כללי ויש בו בין השאר מאמרים על גדרי פקוח-נפש וחוק עונש מות שהגדרת הדברים חשובה מאד למעשה. המדור לעניני צבא דן על קדושת המתנה, על תנאי היתר מאכלות אסורות במלחמה ועל גיוס בנות. שאלה זו האחרונה, כאמור לעיל, מנסרת עכשו בעולמנו. המדור לקדושת הארץ מוקדש כמעט כולו לעניני שמטה של השנה. אם כי אדיר חפצנו שלשמטה הבאה אי"ה נהיה כבר מוכנים לקיימה כמאמרה, יש בחומר שנתרכז כאן משום ערך יציב לתמיד.

פתחנו כמו כן במדור בשם „מלחמתה של תורה“ בו תתרכזנה ההערות וההשגות המגיעות למערכת בקשר למאמרים שהודפסו ב„התורה והמדינה“.

*

בסיום הדברים אני מרגיש חובה נעימה להודות בזה לתנועת תו"ע בקנדה ובראשם ליו"ר התנועה ידידי יקר הרוח ר' נחמן סוקול הי"ו, אשר נענו בהתלהבות לפנייתי אליהם בזמן ביקורי אותם בחורף שעבר, ותרמו תרומה חשובה להוצאת הקובץ הנוכחי. מצאתי בהם צבור נעים של חברים אשר יאמר עליהם בצדק, על משקל מליצתו של ריה"ל, „הם בצפון ולבם בסוף מזרח“, מסורים לבנין הארץ ברוח התורה ומתגעגעים ליום בו יוכלו אף הם להשתלב במחנה המגשימים. ברכת ה' עליהם ויזכו לראות בקרוב במילוי שאיפתם זו בא"י הנבנית על ידי בנים בונים למודי ה'.

העורך

שלהי אלול, תשי"ב.